

Podjatost znalce

Znalec je osobou, která prostřednictvím svých odborných znalostí (v oboru, pro nějž byl ministrem spravedlnosti nebo předsedou krajského soudu jmenován znalcem) posuzuje skutečnosti, které mu byly "státním orgánem" (orgánem veřejné moci) určeny (při ustanovení znalcem v jednotlivé věci nebo později v průběhu příslušného řízení), a ve znaleckém posudku sděluje "státnímu orgánu" (orgánu veřejné moci) subjektivní výsledek svého posouzení. Byl-li znalec ustanoven v jednotlivé věci "státním orgánem" (orgánem veřejné moci) a podal-li proto tomuto "státnímu orgánu" (orgánu veřejné moci) znalecký posudek, nelze znaleckou činnost pokládat za projev jeho osobního zájmu. Vzhledem k tomu, že znalce ustanovil "státní orgán" (orgán veřejné moci), že znalec byl povolán k podání posudku v příslušném řízení a pro účely řízení (znalecký posudek slouží jako jeden z důkazů pro zjištění skutkového stavu věci) a že jde o úkon odborníka, nezávislého a vzhledem k jeho poměru k věci, k orgánům provádějícím řízení, k účastníkům nebo jejich zástupcům nepodjatého, má znalecká činnost veřejnoprávní povahu a slouží k dosažení účelu příslušného řízení vedeného před "státním orgánem" (orgánem veřejné moci). Na tomto závěru nic nemění ani to, že znalec vykonává svou činnost za úplatu [právo znalce na odměnu a náhradu hotových výdajů se neřídí "dohodou", ale určuje ji - jak je zřejmé zejména z ustanovení § 17 až 19 zákona č. [36/1967](#) Sb. a z vyhlášky č. [37/1967](#) Sb. (ve znění pozdějších předpisů) - "státní orgán" (orgán veřejné moci) podle stupně odbornosti potřebného k provedení úkonu a podle množství účelně vynaložené práce] a že proto může být z pohledu obchodního nebo daňového práva pokládána za podnikání nebo jinou výdělečnou činnost, neboť po znalcích se nepožaduje (a ani nemůže "žádat"), aby znaleckou činnost vykonávali "na svůj účet", a posuzování jejich jednání jako podnikání nebo provozování jiné výdělečné činnosti nemá vliv na veřejnoprávní povahu samotné znalecké činnosti. Činnost znalců povolaných k podání znaleckého posudku pro účely příslušného řízení "státním orgánem" (orgánem veřejné moci) je třeba důsledně odlišovat od podávání posudku znalcem na základě dohody s osobou, která si posudek "objednala", kdy posudek neslouží potřebám žádného řízení před "státním orgánem" (orgánem veřejné moci) a kdy jde nepochybně o soukromoprávní činnost znalce.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 21 Cdo 845/2013, ze dne 14.1.2014)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce Ing. P. O., zastoupeného Mgr. V.R., advokátem se sídlem v O., proti žalované České republice - Státnímu úřadu inspekce práce v O., o neplatnost výpovědi z pracovního poměru, vedené u Okresního soudu v Opavě pod sp. zn. 6 C 164/2009, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. října 2012 č.j. 16 Co 214/2012-212, tak, že rozsudek krajského soudu a rozsudek Okresního soudu v Opavě ze dne 30. ledna 2012 č.j. 6 C 164/2009-140 se zrušují a věc se vrací Okresnímu soudu v Opavě k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Žalovaná dopisem ze dne 26.6.2009 sdělila žalobci, že s ním rozvazuje pracovní poměr výpovědí podle ustanovení § 52 písm. g) zákoníku práce. Důvod výpovědi spatřovala v tom, že žalobce porušil povinnosti zaměstnance uvedené v ustanoveních § 301 písm. c) a § 303 odst. 2 písm. d) zákoníku práce, v Příkazu generálního inspektora č. 6/2007, v ustanoveních § 10 odst. 1 a 2 zákona č. [552/1991](#) Sb., o státní kontrole (ve znění pozdějších předpisů) a v ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. [36/1967](#) Sb., o znalcích a tlumočnících (ve znění pozdějších předpisů), když na základě rozhodnutí

býv. vedoucího odboru 10.32 Ing. F. G. pokračoval (jako inspektor oblastního inspektorátu práce) v kontrole příčin a okolností smrtelného pracovního úrazu P. V. ze dne 6.10.2008 [dne 17.11.2008 byla žalobci předána celá spisová dokumentace prováděné kontroly, dne 21.11.2008 prováděl šetření na místě pracovního úrazu a dne 26.11.2008 vydal "rozhodnutí o zákazu podle ustanovení § 7 písm. j) bodu 1 zákona o inspekci práce"], ačkoliv byl dne 21.11.2008 opatřením Policie ČR, Okresního ředitelství Olomouc, služby kriminální policie a vyšetřování, 3. oddělení OK, č.j. OROL-6633-22/TČ-2008-73-503 ustanoven znalcem ve věci šetření téhož smrtelného pracovního úrazu pro podezření ze spáchání trestného činu podle ustanovení § 224 odst.1 a 2 trestního zákona. Podle žalované "přijetí a vypracování znaleckého posudku" ve věci, ve které současně prováděl šetření jako inspektor oblastního inspektorátu práce, založilo pro žalobce překážku, která mu nedovolovala vykonávat činnost inspektora oblastního inspektorátu práce, neboť zde byla důvodná pochybnost o žalobcově nepodjatosti", žalobce navíc ve znaleckém posudku "použil celé pasáže z protokolu o kontrole" (text znaleckého posudku a text protokolu o kontrole "je v řadě pasáží zcela identický"), což způsobilo, že "podněty a námítky ke kontrolním zjištěním a kontrolnímu protokolu uplatňované kontrolovanou osobou nemohly být objektivně a nezáužatě hodnoceny"; žalovaná dovozuje, že žalobce "jako znalec, ustanovený policií pro trestní řízení, zneužil svého postavení inspektora oblastního inspektorátu práce tím, že použil dokumenty pro zpracování znaleckého posudku ze spisu o kontrole, aniž by oblastní inspektorát práce, tedy zaměstnavatele, o poskytnutí těchto materiálů úřední cestou požádal". Žalovaná dále žalobci vytýká, že sdělení Stavebního úřadu v Lutíně, které bylo oblastnímu inspektorátu práce doručeno dne 14.1.2009, založil do kontrolního spisu teprve dne 23.2.2009, čímž porušil povinnosti vyplývající z ustanovení § 17 odst. 1 správního řádu a z ustanovení § 70 zákona o archivnictví a spisové službě, jakož i to, že, i když dne 27.8.2007 prohlásil, že nepodniká v žádné oblasti, která je "v rozporu se zákoníkem práce nebo která vyžaduje souhlas zaměstnavatele", z výpisu ze živnostenského rejstříku vyplývá, že byl jako podnikatel zaregistrován a že svou činnost ukončil až ke dni 10.1.2008. Žalobce dále porušil své pracovní povinnosti tím, že uzavřel se společnostmi T. spol. s r.o. a G. BOZP s.r.o. autorské smlouvy, na jejichž základě poskytoval specializované přednášky, aniž by k této podnikatelské činnosti měl souhlas zaměstnavatele, přednášky vykonal v pracovní době (v době, kterou vykázal jako odpracovanou pro zaměstnavatele) a cesty do sídla společnosti G. BOZP s.r.o., kde měl přednášky vykonat, absolvoval služebním vozidlem.

Žalobce se žalobou podanou u Okresního soudu v Opavě dne 26.10.2009 domáhal, aby bylo určeno, že uvedená výpověď z pracovního poměru je neplatná. Ve vztahu k prvnímu z výše uvedených skutků žalobce namítá, že "neměl na šetření prováděném oblastním inspektorátem práce žádný soukromý zájem" a že informace, které při výkonu své činnosti inspektora získal, nemohl "využít k vlastnímu prospěchu nebo prospěchu kohokoliv jiného", neboť "znalecký posudek v rámci trestního řízení nevykonával jako soukromá osoba s cílem získat prospěch, případně ovlivnit vyšetřování ve prospěch někoho třetího, ale jako nestranný a kvalifikovaný odborník, jenž na výsledku věci neměl žádný zájem", a "jeho jednání tedy nemohlo vést ke střetu veřejného zájmu se zájmy osobními". Dopis ze Stavebního úřadu v L., který opožděně zařadil do spisu, nebyl řádně označen spisovou značkou a byl spisovou službou inspektorátu přidělen Ing. Š., který vyřizuje agendu se stavebními úřady; jakmile žalobce zjistil, že měl být předmětný dopis žalované doručen, obrátil se na pracovníci podatelny, která předmětný neoznačený dokument vyhledala, a dopis byl žalobcem bezprostředně zařazen do příslušného spisu. Podle žalobce nemůže být takové jeho jednání hodnoceno jako zaviněné závažné porušení povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k jím vykonávané práci. Žalobce přiznal, že skutečně měl živnostenské oprávnění k pořádání odborných kurzů, školení a jiných vzdělávacích akcí, včetně lektorské činnosti, ale že jeho živnostenské oprávnění bylo ke dni 10.1.2008 zrušeno, a že vykonal přednášky pro společnost T. spol. s r.o. na základě autorské smlouvy, což však představovalo výkon pedagogické činnosti, k níž zaměstnanec nepotřebuje písemný souhlas zaměstnavatele. Ani výtku žalované, že by k cestě na přednášky použil služební automobil, se "nezakládá na pravdě", neboť se na přednášky dopravoval vlastním automobilem.

Navíc žalovaná dala žalobci z těchto důvodů výpověď až po více než 2 měsících ode dne, kdy se o důvodech výpovědi dověděla, čímž porušila ustanovení § 58 zákoníku práce. Žalobce dne 1.7.2009 oznámil žalované, že trvá na dalším zaměstnávání.

Okresní soud v Opavě rozsudkem ze dne 30.1.2012 č.j. 6 C 164/2009-140 žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Po provedeném dokazování dospěl k závěru, že žalobce závažně porušil povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k jím vykonávané práci, a to tím, že při šetření smrtelného úrazu P. V., ke kterému došlo dne 6.10.2008 v provozu skladu v Lutíně (areál Sigma), působil jako inspektor oblastního inspektorátu práce a zároveň v trestním řízení jako soudní znalec ustanovený Policií ČR, že ve znaleckém posudku "použil celé pasáže z protokolu o kontrole", čímž zapříčinil, že "podněty a námítky ke kontrolním zjištěním a kontrolnímu protokolu uplatňované kontrolovanou osobou nemohly být objektivně a nezájatě hodnoceny", že jako znalec ustanovený policií "zneužil postavení inspektora oblastního inspektorátu práce", když "použil dokumenty pro zpracování znaleckého posudku ze spisu o kontrole, aniž by zaměstnavatele o poskytnutí těchto materiálů úřední cestou požádal"; žalobce "se dopustil" porušení ustanovení § 301 písm.c) a § 303 odst. 2 písm.d) zákoníku práce, tedy zejména povinnosti zdržet se jednání, které by mohlo vést ke střetu veřejného zájmu se zájmy osobními, zejména nezneužívat informací nabytých v souvislosti s výkonem zaměstnání ve prospěch vlastní nebo někoho jiného, ustanovení Příkazu generálního inspektora č. 6/2007 - Pracovní řád, účinného ode dne 1.9.2007, části III., bodu 1.2.2. písm.g) a - jak vyplývá též z rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 14.6.2011 č.j. 38 Ad 22/2010-146 - ustanovení § 10 odst. 1 a 2 zákona č. [552/1991](#) Sb., o státní kontrole, když "kontrolu nesmějí provádět ti kontrolní pracovníci, u nichž se zřetelem na jejich vztah ke kontrolovaným osobám nebo k předmětu kontroly jsou důvodné pochybnosti o jejich nepodjatosti". Protože se žalovaná o tomto důvodu výpovědi dověděla dne 1.6.2009, "dvouměsíční lhůta k podání výpovědi byla zachována". U dalších důvodů výpovědi soud prvního stupně dospěl k závěru, že žalobci nelze přičítat zavinění za opožděné zařazení sdělení Stavebního úřadu v L. do příslušného spisu a že jednáním, spočívajícím v tom, že čestně prohlásil 27.8.2007, že nepodniká v žádné oblasti, která je v rozporu se zákoníkem práce, a přitom vykonal bez souhlasu žalované přednášky pro společnosti T. spol. s r.o. a se společností G. BOZP s.r.o., žalobce sice porušil své pracovní povinnosti vyplývající z právních předpisů, avšak tím, zda i v těchto případech byla dodržena dvouměsíční lhůta k dání výpovědi, se již "nezabýval" proto, že "zde bylo i jednání žalobce odůvodňující dání výpovědi". Vzhledem k tomu, že alespoň jedno jednání popsané ve výpovědi dosahuje intenzity závažného porušení povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k vykonávané práci, je výpověď z pracovního poměru ze dne 26.6.2009 platným právním úkonem.

K odvolání žalobce Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 30.10.2012 č.j. 16 Co 214/2012-212 potvrdil rozsudek soudu prvního stupně a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud se ztotožnil se soudem prvního stupně v tom, že žalobce, který vypracoval znalecký posudek v téže věci, v níž prováděl vyšetřování jako inspektor oblastního inspektorátu práce, "nerespektoval ustanovení § 10 odst. 1 zákona o státní kontrole, podle něhož kontrolu nesmějí provádět ti kontrolní pracovníci, u nichž se zřetelem na jejich vztah ke kontrolovaným osobám nebo k předmětu kontroly jsou důvodné pochybnosti o jejich nepodjatosti", a "nepostupoval podle ustanovení § 10 odst. 2 zákona o státní kontrole, podle něhož kontrolní pracovník je povinen bezprostředně po tom, co se dozví o skutečnostech nasvědčujících jeho podjatost, oznámit to svému nadřízenému". Podle odvolacího soudu je třeba "vztahem k předmětu kontroly" ve smyslu ustanovení § 10 odst.1 zákona o státní kontrole "rozumět i situaci, kdy inspektor provádějící kontrolu mohl získat poznatky ve věci jiným způsobem než při provádění kontroly (např. jako svědek vnímá skutečnosti, které jsou předmětem kontroly)"; "pokud je takovýto kontrolor vyloučen, je tím spíše vyloučen z projednávání a rozhodování věci kontrolní pracovník, který se současně vyjadřuje k předmětu kontroly a hodnotí ji jako znalec, byť v jiném řízení před jiným orgánem, neboť v jednom případě vystupuje jako orgán nadaný kontrolní a rozhodovací pravomocí a

v druhém případě se po odborné stránce vyjadřuje ke skutečnostem, které jsou předmětem jiného řízení, přičemž vypracovaný znalecký posudek (byť pro jiný státní orgán) může sloužit jako důkaz i ve věci, kterou tato osoba jako kontrolní pracovník projednává a rozhoduje". Protože žalobce tímto svým jednáním porušil povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k jím vykonávané práci závažně a protože nebylo potřebné se zabývat tím, zda se i jiní zaměstnanci žalované měli "dopustit závažného porušení a pochybení", aniž by to bylo ze strany žalované "posuzováno jako porušení pracovní kázně", je rozsudek soudu prvního stupně správný.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání. Odmítá závěry soudů, že se "v jeho případě jednalo o nepřipustnou kumulaci funkcí inspektora v průběhu kontroly oblastního inspektorátu práce a soudního znalce v průběhu trestního řízení a podle něhož vystupoval podjatě, jelikož vědom si obou těchto funkcí ani v jednom z těchto svých postavení nezabránil vzniklé kolizi", s odůvodněním, že "nedošlo k vytykanému střetu veřejného zájmu se zájmy osobními, neboť znalecký posudek vypracovával jako nestranný kvalifikovaný odborník, jehož zájmem bylo provést objektivní a odborné šetření smrtelného pracovního úrazu", a tedy "cíle sledované ve správním i trestním řízení byly totožné, a to sledovaly výlučně veřejný, nikoliv soukromý zájem". Podle žalobce "tvrzené porušení povinností vyplývajících z právních předpisů nemohlo naplnit intenzitu porušení povinnosti zvláště hrubým způsobem a nebyl tedy dán důvod k výpovědi podle ustanovení § 52 písm. g) zákoníku práce, neboť "svoji práci vykonával vždy řádně a loajálně", byl žalovanou pověřován "prošetřováním nejzávažnějších úrazů" a byl "vysílán na mezinárodní jednání o bezpečnosti práce"; postup žalované vůči žalobci se "nachází v rozporu s právními předpisy, když je ve skutkově totožných případech přistupováno k zaměstnancům žalované diametrálně odlišným způsobem, jelikož žalobci je známo, že minimálně v jenom případě působil inspektor, rovněž zaměstnaný u žalované, jako soudní znalec, a to i při šetření případů, kde zároveň působil jako inspektor, přičemž nebyl za tuto kolizi nijak sankcionován". Přípustnost dovolání žalobce dovozuje z ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. a navrhuje, aby dovolací soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a aby věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná navrhl, aby dovolací soud dovolání žalobce zamítl, neboť žalobce v dovolání "neuvádí ničeho, s čím by se soudy v průběhu řízení a v odůvodněných rozsudcích nevypořádaly".

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) projednal dovolání podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů účinných do 31.12.2012 (dále jen "o.s.ř."), neboť napadený rozsudek byl vydán v době do 31.12.2012 (srov. Čl. II bod 7 zákona č. [404/2012](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání žalobce proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o.s.ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o.s.ř.).

Podmínky přípustnosti dovolání proti rozsudku odvolacího soudu jsou obsaženy v ustanovení § 237 o.s.ř.

Dovolání je přípustné proti rozsudku odvolacího soudu, jímž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé [§ 237 odst. 1 písm. a) o.s.ř.] nebo jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil [§ 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř.], anebo jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř. a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam [§ 237 odst. 1 písm. c)

o.s.ř.].

Žalobce dovoláním napadá rozsudek odvolacího soudu, kterým byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé. Podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř. dovolání není přípustné, a to již proto, že ve věci samé nebylo soudem prvního stupně vydáno rozhodnutí, které by bylo odvolacím soudem zrušeno. Dovolání žalobce proti rozsudku odvolacího soudu tedy může být přípustné jen při splnění předpokladů uvedených v ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř.

Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je soudy rozhodována rozdílně, nebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka; posouzena jinak k okolnostem uplatněným dovolacími důvody podle § 241a odst. 2 písm. a) a § 241a odst. 3 o.s.ř. se nepřihlíží (§ 237 odst.3 o.s.ř.).

Dovolací soud je při přezkoumání rozhodnutí odvolacího soudu zásadně vázán uplatněnými dovolacími důvody (srov. § 242 odst.3 o.s.ř.); vyplývá z toho mimo jiné, že při zkoumání, zda napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve smyslu ustanovení § 237 odst.3 o.s.ř. ve věci samé po právní stránce zásadní význam, může posuzovat jen takové právní otázky, které dovolatel v dovolání označil.

Přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst.1 písm.c) o.s.ř. není založena již tím, že dovolatel tvrdí, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Přípustnost dovolání nastává tehdy, jestliže dovolací soud za použití hledisek, příkladmo uvedených v ustanovení § 237 odst.3 o.s.ř., dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé po právní stránce zásadní význam skutečně má.

Z hlediska skutkového stavu bylo v posuzované věci zjištěno (správnost skutkových zjištění přezkumu odvolacího soudu nepodléhá - srov. § 241a odst. 3 a § 242 odst. 3 o.s.ř.), že žalobce, který pracoval u žalované na základě pracovní smlouvy ze dne 25.11.1999 jako inspektor Oblastního inspektorátu práce pro Moravskoslezský kraj a Olomoucký kraj, ode dne 17.11.2008 prováděl kontrolu příčin a okolností smrtelného pracovního úrazu P. V. ze dne 6.10.2008 [dne 21.11.2008 prováděl šetření na místě pracovního úrazu a vydal "rozhodnutí o zákazu podle ustanovení § 7 písm. j) bodu 1 zákona o inspekci práce", které bylo písemně vyhotoveno dne 26.11.2008]. Opatřením Policie ČR, Okresního ředitelství Olomouc, služby kriminální policie a vyšetřování, 3. oddělení OK, ze dne 21.11.2008 č.j. OROL-6633-22/TČ-2008-73-503 byl žalobce ustanoven znalcem ve věci šetření téhož smrtelného pracovního úrazu pro podezření ze spáchání trestného činu podle ustanovení § 224 odst.1 a 2 trestního zákona a dne 10.2.2009 podal ve věci znalecký posudek. Rozhodnutí o ústním zákazu vydaném dne 21.11.2008, písemně vyhotovené dne 26.11.2008 pod č.j. 064/5775/10.32/08/15.4, bylo (spolu s rozhodnutím Oblastního inspektorátu práce pro Moravskoslezský kraj a Olomoucký kraj ze dne 30.1.2009 č.j. 7978/10.10./08/14.3) zrušeno rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 6.4.2011 č.j. 38 Ad 22/2010 "pro vady řízení" a věc byla Oblastnímu inspektorátu práce pro Moravskoslezský kraj a Olomoucký kraj vrácena k dalšímu řízení. Dopisem ze dne 26.6.2009 žalovaná dala žalobci výpověď z pracovního poměru podle ustanovení § 52 písm.g) zákoníku práce; závažné porušení povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k práci vykonávané žalobcem spatřovala (mimo jiné) v tom, že provedl jako inspektor oblastního inspektorátu šetření (kontrolu) příčin a okolností smrtelného pracovního úrazu P. V. ze dne 6.10.2008, ačkoliv ve stejné věci "přijal a vypracoval znalecký posudek" a byl proto - vzhledem k tomu, že vznikla důvodná pochybnost o jeho nepodjatosti - vyloučen z provádění kontrolní činnosti podle ustanovení § 10 odst.1 zákona č. [552/1991](#) Sb. (ve znění pozdějších předpisů), jakož i v tom, že "jako znalec, ustanovený policií pro trestní řízení, zneužil svého postavení inspektora oblastního inspektorátu práce tím, že použil dokumenty pro zpracování znaleckého posudku ze spisu o kontrole, aniž by oblastní inspektorát práce, tedy zaměstnavatele, o poskytnutí těchto materiálů úřední cestou požádal". Za

tohoto stavu věci soudy řešily právní otázku, zda "kontrolní pracovník" (zaměstnanec kontrolního orgánu), který vykonává státní kontrolu podle zákona č. [552/1991](#) Sb. (ve znění pozdějších předpisů), nesmí provést kontrolní činnost v případě, že byl ohledně téže věci (ve věci, v níž provádí kontrolu) orgánem veřejné moci ustanoven znalcem, a zda tedy poruší povinnosti zaměstnance vztahující se k výkonu jeho práce tehdy, jestliže kontrolu provede, aniž skutečnosti nasvědčující jeho podjatosti oznámil svému nadřízenému. Vzhledem k tomu, že tato právní otázka dosud nebyla v rozhodování dovolacího soudu vyřešena, a protože posouzení této otázky bylo pro rozhodnutí projednávané věci významné (určující), představuje napadený rozsudek odvolacího soudu z tohoto hlediska rozhodnutí, které má po právní stránce zásadní význam. Dovolací soud proto dospěl k závěru, že dovolání žalobce proti potvrzujícímu rozsudku odvolacího soudu je podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. přípustné.

Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o.s.ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1, věta první o.s.ř.), Nejvyšší soud České republiky dospěl k závěru, že dovolání je opodstatněné.

Projednávanou věc je třeba posuzovat i v současné době - vzhledem k tomu, že výpověď z pracovního poměru byla doručena žalobci dne 28.6.2009 - podle zákona č. [262/2006](#) Sb., zákoníku práce, ve znění zákonů č. [585/2006](#) Sb., č. [181/2007](#) Sb., č. [261/2007](#) Sb., č. [296/2007](#) Sb. a č. [362/2007](#) Sb., nálezů Ústavního soudu č. [116/2008](#) Sb. a zákonů č. [121/2008](#) Sb., č. [126/2008](#) Sb., č. [294/2008](#) Sb., č. [305/2008](#) Sb., a č. [382/2008](#) Sb., tedy podle zákoníku práce ve znění účinném do 13.9.2009 (dále jen "zák. práce").

Zaměstnanci jsou povinni dodržovat právní předpisy vztahující se k práci jimi vykonávané, jakož i dodržovat ostatní předpisy vztahující se k práci jimi vykonávané, s nimiž byli řádně seznámeni [srov. § 301 písm.c) zák. práce]. Zaměstnanci ve správních úřadech jsou dále povinni zdržet se jednání, které by mohlo vést ke střetu veřejného zájmu se zájmy osobními, zejména nezneužívat informaci nabytých v souvislosti s výkonem zaměstnání ve prospěch vlastní nebo někoho jiného [srov. § 303 odst.2 písm.d) zák. práce]. Zaměstnavatel může dát zaměstnanci výpověď, jsou-li u zaměstnance dány důvody, pro které by s ním mohl okamžitě zrušit pracovní poměr, nebo pro závažné porušení povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k zaměstnancem vykonávané práci [§ 52 písm.g) část věty před středníkem zák. práce].

Výkon kontroly orgány inspekce práce inspektory podle zákona č. [251/2005](#) Sb. (ve znění pozdějších předpisů) nepochybně představuje veřejnoprávní činnost. Je proto samozřejmé, že kontrolu na úseku ochrany pracovněprávních vztahů a pracovních podmínek nemůže vykonávat ten, u něhož jsou se zřetelem na jeho vztah ke kontrolovaným osobám nebo k předmětu kontroly důvodné pochybnosti o jeho nepodjatosti [srov. § 10 odst.1 zákona č. [552/1991](#) Sb. (ve znění pozdějších předpisů, účinného do 31.12.2013) - dále jen "zákona č. [552/1991](#) Sb."]. Inspektor ("kontrolní pracovník") je povinen bezprostředně potom, co se dozví o skutečnostech nasvědčujících jeho podjatosti, oznámit to svému "nadřízenému"; o podjatosti "kontrolního pracovníka" rozhodne "vedoucí kontrolního orgánu" nebo jím pověřený "pracovník" bez zbytečného odkladu a do rozhodnutí o podjatosti činí "kontrolní pracovník" pouze úkony, které nesnesou odkladu (srov. § 10 odst.2, 4 a 5 zákona č. [552/1991](#) Sb.).

Neoznámí-li inspektor orgánu inspekce práce [stejně jako každý jiný zaměstnanec provádějící kontrolu podle zákona č. [552/1991](#) Sb. (ve znění pozdějších předpisů, účinného do 31.12.2013)] svému "nadřízenému" skutečnosti nasvědčující jeho podjatosti, ačkoliv se o nich dozvěděl (buď vůbec nebo později než bezprostředně potom, co se o nich dozvěděl), lze souhlasit se soudy v tom, že porušil právní předpisy vztahující se k jím vykonávané práci. S názorem soudů, že skutečností nasvědčující podjatosti inspektora orgánu inspekce práce je "přijetí a vypracování znaleckého posudku" (na základě ustanovení znalcem orgánem veřejné moci) ve stejné věci, která je předmětem jím prováděné kontroly, však dovolací soud nesouhlasí.

Znalce jmenuje pro jednotlivé obory ty, kteří splňují předpoklady uvedené v ustanovení § 4 zákona č. [36/1967](#) Sb. (ve znění pozdějších předpisů, účinných do 30.6.2010) [dále jen "zákon č. [36/1967](#) Sb."], ministr spravedlnosti nebo předseda krajského soudu v rozsahu, v jakém je ministrem spravedlnosti k tomu pověřen; po složení zákonem předepsané slibu se jmenovaní znalci zapisí do seznamu znalců a tlumočnicků (srov. § 1 až 7 zákona č. [36/1967](#) Sb.).

V jednotlivých věcech ustanovují znalce "státní orgány" (orgány veřejné moci) za podmínek, které jsou uvedeny v právních předpisech, upravujících řízení před nimi vedené. Znalec vykonává znaleckou činnost osobně (popřípadě za pomoci konzultanta) a je povinen provést znalecký úkol řádně a ve stanovené lhůtě (srov. § 8 až 10 zákona č. [36/1967](#) Sb.). Je-li toho k podání posudku třeba, je znalec oprávněn používat přístroje, jiná zařízení a materiály svého zaměstnavatele; ve výjimečných případech, jestliže je to k podání posudku nezbytné, je povinna každá jiná fyzická nebo právnická osoba, která má potřebné přístroje, zařízení a materiály, umožnit znalci na jeho žádost jejich použití (srov. § 14 odst.1 zákona č. [36/1967](#) Sb.). Znalec nesmí podat posudek, lze-li mít pro jeho poměr k věci, k orgánům provádějícím řízení, k účastníkům nebo jejich zástupcům pochybnost o jeho nepodjatosti (srov. § 11 odst.1 zákona č. [36/1967](#) Sb.). Jakmile se znalec dozví o skutečnostech, pro které je vyloučen, oznámí to neprodleně; o tom, zda znalec je vyloučen, rozhoduje "státní orgán" (orgán veřejné moci), který jej pro podání posudku ustanovil (srov. § 11 odst.2 zákona č. [36/1967](#) Sb.).

Znalec - jak vyplývá z výše uvedeného - je osobou, která prostřednictvím svých odborných znalostí (v oboru, pro nějž byl ministrem spravedlnosti nebo předsedou krajského soudu jmenován znalcem) posuzuje skutečnosti, které mu byly "státním orgánem" (orgánem veřejné moci) určeny (při ustanovení znalcem v jednotlivé věci nebo později v průběhu příslušného řízení), a ve znaleckém posudku sděluje "státnímu orgánu" (orgánu veřejné moci) subjektivní výsledek svého posouzení. Byli-li znalec ustanoven v jednotlivé věci "státním orgánem" (orgánem veřejné moci) a podal-li proto tomuto "státnímu orgánu" (orgánu veřejné moci) znalecký posudek, nelze znaleckou činnost pokládat projev jeho osobního zájmu. Vzhledem k tomu, že znalce ustanovil "státní orgán" (orgán veřejné moci), že znalec byl povolán k podání posudku v příslušném řízení a pro účely tohoto řízení (znalecký posudek slouží jako jeden z důkazů pro zjištění skutkového stavu věci) a že jde o úkon odborníka, nezávislého a vzhledem k jeho poměru k věci, k orgánům provádějícím řízení, k účastníkům nebo jejich zástupcům nepodjatého, má znalecká činnost veřejnoprávní povahu a slouží k dosažení účelu příslušného řízení vedeného před "státním orgánem" (orgánem veřejné moci). Na tomto závěru nic nemění ani to, že znalec vykonává svou činnost za úplatu [právo znalce na odměnu a náhradu hotových výdajů se neřídí "dohodou", ale určuje ji - jak je zřejmé zejména z ustanovení § 17 až 19 zákona č. [36/1967](#) Sb. a z vyhlášky č. [37/1967](#) Sb. (ve znění pozdějších předpisů) - "státní orgán" (orgán veřejné moci) podle stupně odbornosti potřebného k provedení úkonu a podle množství účelně vynaložené práce] a že proto může být z pohledu obchodního nebo daňového práva pokládána za podnikání nebo jinou výdělečnou činnost, neboť po znalcích se nepožaduje (a ani nemůže "žádat"), aby znaleckou činnost vykonávali "na svůj účet", a posuzování jejich jednání jako podnikání nebo provozování jiné výdělečné činnosti nemá vliv na veřejnoprávní povahu samotné znalecké činnosti.

Činnost znalců povoláných k podání znaleckého posudku pro účely příslušného řízení "státním orgánem" (orgánem veřejné moci) je třeba důsledně odlišovat od podávání posudku znalcem na základě dohody s osobou, která si posudek "objednala", kdy posudek neslouží potřebám žádného řízení před "státním orgánem" (orgánem veřejné moci) a kdy jde nepochybně o soukromoprávní činnost znalce.

V projednávané věci byl žalobce opatřením Policie ČR, Okresního ředitelství Olomouc, služby kriminální policie a vyšetřování, 3. oddělení OK, ze dne 21.11.2008 č.j. OROL-6633-22/TČ-2008-73-503 ustanoven znalcem ve věci podezření ze spáchání trestného činu podle ustanovení § 224 odst.1 a 2 trestního zákona. Jeho činnost při podání znaleckého posudku tedy

měla (svojí podstatou) veřejnoprávní povahu a již z tohoto důvodu [na podání znaleckého posudku a při výkonu jiné znalecké činnosti neměl (nemohl mít) žádné osobní zájmy] nemohl porušit povinnost uvedenou v ustanovení § 303 odst.2 písm.d) zák. práce.

Dovolací soud bere v úvahu, že žalobce se mohl při výkonu znalecké činnosti dozvědět informace, které bylo možné využít při výkonu kontroly jako inspektor oblastního inspektorátu práce, stejně jako mohl získat při kontrolní činnosti poznatky, které bylo možné použít při podání znaleckého posudku. Získání a použití takových poznatků současně v kontrolní a znalecké činnosti žalobce nelze hodnotit jako důvod k pochybnosti o jeho nepodjatosti z hlediska ustanovení § 10 odst.1 zákona č.

[552/1991](#) Sb. a § 11 odst.1 zákona č. [37/1967](#) Sb. Rozhodující tu totiž nemůže být formální "autonomie" kontrolního řízení před orgánem inspekce práce a "trestního řízení" před policejním orgánem, ale skutečnost, že žalobce se v obou případech zabýval stejnou událostí (pracovním úrazem P. V. ze dne 6.10.2008), že v obou řízeních měla jeho činnost veřejnoprávní povahu, že smysl a účel obou řízení nebyl ve vzájemném rozporu (a také tedy postup žalobce v jednom řízení nebyl v kontradikci s řízením druhým) a že v obou řízeních žalobce vystupoval nezávisle (a bez vztahu k jejich účastníkům, zástupcům účastníků, popřípadě dalším osobám zúčastněným na obou řízeních). Znalecká činnost, vykonaná na základě opatření Policie ČR, Okresního ředitelství Olomouc, služby kriminální policie a vyšetřování, 3. oddělení OK, ze dne 21.11.2008 č.j.

OROL-6633-22/TČ-2008-73-503, tedy (podle zákona) nezakládala u žalobce žádný vztah k předmětu kontroly prováděné orgánem inspekce práce, pro který by mohly vzniknout důvodné pochybnosti o nepodjatosti žalobce jako inspektora oblastního inspektorátu práce, a výkon kontrolní činnosti žalobcem jako inspektora oblastního inspektorátu práce nebyl důvodem, pro který by žalobce měl (mohl) v souladu se zákonem být vyloučen z podání znaleckého posudku v řízení před policejním orgánem podle ustanovení § 11 odst.1 zákona č. [36/1967](#) Sb.

Žalovaná (a také soudy obou stupňů) tedy chybně pokládá činnost žalobce jako znalce ve věci pracovního úrazu P. V. ze dne 6.10.2008 za jeho "soukromou aktivitu", kterou staví do protikladu k veřejnému zájmu na výkonu kontrolní činnosti na úseku ochrany pracovněprávních vztahů a pracovních podmínek, ačkoliv obě tyto činnosti mají veřejnoprávní povahu (vyjadřují veřejný zájem) a mohou být vykonávány vedle sebe. Navíc, kdyby žalobce měl být vskutku (z důvodů uvažovaných žalovanou a soudy) vyloučen z kontrolní činnosti prováděné inspektory oblastních inspektorátů práce podle ustanovení § 10 odst.1 zákona č. [552/1991](#) Sb., musel by nutně být podjatým také pro podání znaleckého posudku v řízení před policejním orgánem podle ustanovení § 11 odst.1 zákona č. [36/1967](#) Sb., což by byl závěr nejen protiprávní, ale i zjevně absurdní.

Opodstatněná není ani výtká žalované, že by žalobce při vypracování znaleckého posudku "zneužil svého postavení inspektora oblastního inspektorátu práce tím, že použil dokumenty pro zpracování znaleckého posudku ze spisu o kontrole, aniž by oblastní inspektorát práce, tedy zaměstnavatele, o poskytnutí těchto materiálů úřední cestou požádal". Žalovaná totiž přehlíží, že žalobce podle ustanovení § 14 odst.1 zákona č. [36/1967](#) Sb. měl, bylo-li to potřebné pro podání znaleckého posudku, oprávnění využít materiály svého zaměstnavatele; jde o povinnost, která je zaměstnavateli znalce uložena přímo zákonem, takže zaměstnavatel je povinen tak vždy učinit, jakmile se na něj znalec obrátí. Poukazuje-li žalovaná na "úřední cestu", kterou měl žalobce využít, jedná se jen o zbytečné formalizování postupu, který nebyl v projednávané věci na místě, neboť nepoužitím "úřední cesty" žalované nevznikla (nemohla vzniknout) žádná relevantní újma.

Z uvedeného vyplývá, že napadený rozsudek odvolacího soudu není správný, neboť spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Nejvyšší soud České republiky jej proto podle ustanovení § 243b odst. 2 část věty za středníkem o.s.ř. zrušil. Protože důvody, pro které byl zrušen rozsudek odvolacího soudu, platí i na rozsudek soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud České republiky i toto rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně (Okresnímu soudu v Opavě) k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 věta druhá o.s.ř.).

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Bezplatná obhajoba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Omezení vlastnického práva veřejným prostranstvím a bezdůvodné obohacení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Opomenuté vyjádření účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Služební poměr](#)
- [Svéprávnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Určitost sankcionované povinnosti](#)
- [Pohledávka](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Dražba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Insolvenční řízení a náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)